

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteckening.

Voor Soerabaya 24 jaar / 24.- 12.- 12.- maand / 2.-
 Java, de, 30.- de, 15.-
 Buitenland, de, 36.- de, 18.-
 Europa, de, 50.-
 De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

MAANDAG 23 APRIL 1860.

Prijs der Advertentie.

De prijs der ADVERTENTIE is f 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
 Advertentie met groote letter betalen dubbeld.
 Iedere herhaling na de twee eerste plantingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
 Voor doorlopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

ADVERTENTIE.

BERIGT.

Als uitgevers dezer courant hebben wij nabij de roode brug, aan de drukste passage der stad, een

ADVERTENTIE KOEPEL

opgerigt, waarin alle advertentie, die ons ter opname in de Oostpost worden toegezonden, zullen worden geplaatst, zonder dat daarvoor den inzender iets meer zal worden in rekening gebracht, dan tot heden werd gedaan voor de enkele insertie in de courant.

Na zonsondergang zal die koepel, tot acht ure, van binnen worden verlicht, zoodat de aan de Oostpost in te zenden annonces, behalve de insertie in de courant, voortaan ook nog van af het aanbreken van den dag tot aan het vallen van het nachtschot, voor een elk zullen zijn te lezen.

Het denkbeeld is niet oorspronkelijk van ons, want in Parijs is deze verbetering in de wijze van annouceren reeds sedert lang in gebruik, en toen de doelmatigheid er van ten volle was bewezen, is dezelve in vele andere steden in Europa nagevolgd geworden, zoo als wij die thans hier navolgen.

Het voordeel dat aan deze wijze van adverteren is verbonden, is zeer duidelijk. Tot heden toch waren de aankondigingen in de Oostpost niet anders dan eene kennisgeving aan hen die op de courant waren geabonneerd, en aan enkele bezoekers van sociëteiten, terwijl zij voortaan zullen zijn eene kennisgeving aan alle ingezetenen der stad, en de daarin tijdelijk verblijf houdende vreemdelingen, wie zij ook zijn mogen; en zal dat doel in den ruimsten zin worden bereikt waar het advertentie geldt die in de Maleische taal zijn overgebracht zoodat ze ter kennis komen van elk chinees, arabier en javaan.

LE ROY & CO.

BEKENDMAKING.

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt dat tengevolge van het wegstroomen van het inundatie-water, de passage met rijtuig op den grooten postweg van en naar Pasoeroean, van af Zondag den 22sten dezer wederom zal zijn geopend.

SOERABAYA, De Resident,
 den 21 April 1860. bij verhindering.
 De Inspecteur belast met het
 dagelijksch beheer van zaken.
 (571) KINDER DE CAMARECO.

DE ABT BERTHELOT.

(Vervolg.)

Wat zal ik u zeggen? deze tweede zamenkomst belste alles. Onze visite duurde lang genoeg om mijne zinnen een weinig bijeen te brengen, en toen ik het bekoorlijke en edelmoedige meisje verliet verklaarde ik mij zelve dat ik zonder misdadig te worden mij zelve het geluk kon geven om haar te beminnen, zonder dat zij daar immer iets van te weten kwam.

Zoonals zij ziet, gleed ik snel van de noodlottige helling af. Van af dien dag hield ik op om mijn geweten te onderzoeken en gaf ik mij geheel over aan het gevoel wat mij beheerschte. Wij zagen elkander dikwijls en hoewel onze gesprekken nimmer een bijzonder karakter aannamen, vervelden wij elkander toch nimmer en het was blijkbaar dat wij er een levendig genoegen in vonden om samen te zijn. Zij kwam twee of drie malen 's weeks bij Mevrouw de Villemur, en ik kwam dikwijls bij haar aan huis. Op zekeren dag ontmoette ik daar den persoon met wien zij in het huwelijk zou treden; alhoewel zijn uiterlijk niet zeer aangenaam was, bracht zijn gezicht op mij eene groote treurigheid te weeg.

De tijd vlood heen en met schrik zag ik het oogenblik naderen waarop ik mij weder naar het seminarium moest begeven. Eene verschrikkelijke angst verteerde mij, niet dan met ongeduld bracht ik de oogenblikken door welke mij van Valentine scheidden. Des avonds,

(Voor de armen.) Kort overzicht van de ontvangsten en uitgaven van het fonds tot begraving van behoeftige christenlijken te Soerabaya over het jaar 1859.

Het saldo in kas onder ultimo 1858 bedroeg.

Ontvangen gedurende het jaar 1859.... f 2,350¹¹/₁₂₀

Uitgegeven gedurende dat tijdvak..... f 960²⁴/₁₂₀

Saldo in kas onder ultimo 1859..... f 3,310¹⁰⁶/₁₂₀

Heeft de vereeniging tot bereiking van haar doel de hulp en bijstand van de zijde der gemeente van Soerabaya tot hiertoe mogen ondervinden en hare goedkeuring verworven, zoo acht zij zich thans verplicht, ten gevolge der uitgaven welke van jaar tot jaar toenemende zijn, bij de aangroeiende bevolking, in het belang der goede inrigting langs dezen weg hare christelijke mildadigheid en medewerking met ernstigen aandrang in te roepen, zullende elke gift, hoe gering ook, door genoemde vereeniging met dankbaarheid worden ontvangen.

SOERABAYA, Namens de vereeniging voornoemd,

20 April 1860. J. RAAF.

(Voor de politie.) De ondergeteekende maakt bekend dat de brug liggende aan de Kaliemaas voor de werkplaats van de scheepbouwmeesters CURTIS & DORMAAR van af heden tot en met den 21 dezer zal gesloten zijn.

Socrabaya, 19 April 1860.

De Assistent-Resident voor de politie,

(567) DIBBETS.

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 24sten April 1860.

Bij de heeren Gebr. Kocken, in de stad van diverse goederen.

Op Woensdag den 25sten April 1860.

Bij den heer D. D. van Boeckholtz, in de Chin. kamp van diverse goederen.

Op Donderdag den 26sten April 1860.

Bij den pachter der pandjeshuizen Tan Tongliep, in de Chin. kamp van onuitgeloste pandgoederen.

Op Vrijdag den 27sten April 1860.

Te Genteng voor het sterfhuis van den heer Obdam, van meubelaire goederen enz.

Op Zaterdag den 28sten April 1860.

Bij het Marine Etablissement alhier van de schoener brik Sjilph en inventaris. (558)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 25sten April a. s.

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ,
 van Commissie-goederen nader te vermelden. (561)

Op de VENDUTIE.

Van den 25sten April a. s.

BIJ

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

Zal worden verkocht:

Circa 130 picols KOFFIJ.

33 groote krands BRUINE SUIKER.

Circa 46 picols GUANO.

EEN MODEL in 't klein van een STOOMWERK-

TUIG OM SUIKER TE KOOKEN, bestaande uit:

EEN IJZEREN STOOMKETEL, EEN KOPEREN PAN om in het luchtledige af te koken, EEN HEATER, EEN OVERHAALDER, EEN KOPEREN KETEL, 2 KOPEREN TREGTERS, 2 LOODEN BAKKEN, SCHROEVEN en FLENZEN, enz:

VERDERS.

GEKLEURDE en WITTE BROEKENSTOF, HOOFD-DOEKEN, ZIJDEN SARONGS, SLENDANGS, KAINS, BRANDIJ, KAARSEN, GLASWERK, TAFELKLEDEN, MEUBELN, WAGENS, PAARDEN, enz. (568)

Op de VENDUTIE.

Van den 25sten April a. s.

zal nog worden verkocht:

REGEN-JASSEN, SAKKIE, SOIJA, DISSELS, AVEGAARBOOREN, CHINESECH OLIE-POTTEN, SPIJKERS, TAFEL LAMPEN, KEUKEN-LAMPJES, enz.

(574) D. D. VAN BOECKHOLTZ.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

De reeds geannonceerden verkoop van het koper-vaste Nederlandsche schip

STAD SCHIEDAM,

kapitein T. A. WULP,

groot 411 gemeten lasten, zal alnu plaats hebben:

op Maandag den 30sten April a. s.

in een der pakhuizen van Sech Awal aan de Kaliemaas, schuin over het Waterhuis. — Men zal beginnen met: schip en Inventaris te zamen op te veilen, en mogt daarvoor geen voldoende bod verkregen worden, zal men onmiddellijk overgaan tot

DEN AFZONDERLIJKEN VERKOOP VAN:

DE ROMP

VAN BOVENGENOEMD SCHIP,

met deszelfs ondermasten, stengen, boegspriet, marsen en bramzaling, 2 houten

wanneer bij mijne tante alles in rust was, verliet ik in stilte mijne kamer om rond het huis van Valentine te dwalen en onder hare vensters te staan meimeren, daartoe moest ik den muur van het park over klimmen. Bij eene dergelijke gelegenheid hoorde ik Valentine een Italiaansch air zingen hetwelk bij mij eenen weemoedigen indruk achterliet.

Den daaraan volgenden dag kwam Valentine bij mijne tante; in een oogenblik dat ik mij met haar alleen bevond, zeide ik, zonder de gevolgen van die vraag te overdenken: —

— Wat is dat voor eene treurige en zachte Italiaansche romance welke gij gisteren avond zongt?

— Hoe weet gij dat ik eene Italiaansche romance heb gezongen? vroeg zij meer nieuwsgierig dan verwonderd.

— Van eene late wandeling terugkeerende ging ik uw huis voorbij en toen heb ik u gehoord.

— Eene late wandeling! hervatte zij; het was een uur 's nachts.

Ik had mijne vraag volstrekt niet overdacht.

— Niet kunnende slapen, vervolgde zij, was ik opgestaan en had mijne ramen geopend; de nachtegaal hoorende zingen kwam ook bij mij daartoe den lust op: even als de nachtvogel heb ik een treurig air gezongen, de romance van Saul. Maar, merkte zij zeer ten regte op, hoe hebt gij mij kunnen hooren toen gij het huis passeerde? Mijne kamer ziet op het park uit, en... — Ik liep ook juist langs den muur van het park,

zeide ik haastig en tot over de ooren rood wordende.

— Maar die muur strekt zich niet langs den grooten weg uit, zeide Valentine, zij ernstig aanzien.

— O! zeide ik met eene zichtbare verlegenheid, de nacht, de stilte... en bovendien de wind bracht uwe stem tot mij...

— En het was zoo stil dat niet een boomblad zich bewoog. Luister, zeide zij met eene stem, zoo het mij toescheen eenigzins bewogen, en hare hand op mijnen arm leggende, de kamerdienaar van mijnen vader geeft voor reeds eenige nachten achter elkander een man het park te hebben zien binnensluipen...

Ik werd bleek; zij vervolgde:

— Hij verzekert bovendien van aan den muur sporen van overklimming te hebben bespeurd. Gisteren avond, het was nog helder dag, zat ik op den bank waar gij en uwe tante mij hebt ontmoet bij uw eerste bezoek, ik hield mij onledig met de schelpen die op den grond liggen te bezigtigen; dezen morgen bij dienzelfden bank komende en juist op de plaats waar ik had gezeten heb ik dit gevonden.

Zij overhandigde mij een klein houten kruisje hetwelk uit Jeruzalem voor mij was medegebracht. Dit kruis hing gewoonlijk aan eene koord om mijnen hals en ik had het Valentine eens als eene reliquie ter bezigtiging getoond. Als verstomd bleef ik zitten.

Zij beschouwde mij eenige oogenblikken met een diepen en ontroerden blik; langzamerhand verkreeg haar

pompen, ijzeren en houten, kombuis, een trap, 2 ankers, en circa 80 vadem ketting, daarna de

INVENTARIS,

bestaande uit:

Staand- en loopend tuig, 2 stellen zeilen, 4 groote en kleine ankers met kettingen, kabeltouw en trossen, kajuitsoederen,

STUURMANS INSTRUMENTEN ZOO ALS:

Chronometer, barometer, sextant, kijker, kaarten en boeken.

VERDER:

Kompassen, vlaggen, kombuis ketels, rondhouten, ijzeren water kisten, water-vaten. Een groote boot, en 2 sloepen met toebehooren, enz.

(560) **D. D. VAN BOECKHOLTZ.**

VENDUTIE

in het COMEDIEGEBOUW te Soerabaya,
op Maandag 30 April

des avonds te half acht ure precies

EENER UITMUNTENDE VERZAMELING

MODERNE LITTERATUUR.

Waaronder bijzonder uitmunten de werken van ROBIDÉ VAN DER AA, A. VAN DER HOOP, J. J. L. TEN KATE, H. TOLLENS CZ. MR. J. VAN LENNEP, MEVR BOSBOOM TOUSSAINT en meer andere beroemde auteurs.

MEERENDEELS IN PRACHTBANDEN.

ZOOMDE:

EENIGE PLATEN

en

MUZIEK.

voor zang en piano.

(570) **D. MAURITZ MARTENS.**

VENDUTIE.

Op een nader te bepalen dag,

IN HET LOCAAL VAN DE FIRMA.

MOSSEMBEKER & CO.

in liquidatie

aan de groote rivier door den ondergeteekende

VAN

Prachtige groote spiegels en schilderijen.
Engelsche hanglampen, en toilet spiegels.
Een groot factuur schrijfschreeven.

EEN PARTIJ FINE WIJNEN.

ALS:

Rode wijn. Merk BAOUR & Co. in 1/1 en 1/2 flesschen.

Bourgogne wijn. Merk KERMEL in 1/1 en 1/2 flesschen.

Chambertin, clos Vougeot, Beaune, Hermitage rouge.

Kersen wijn.

Jamaica rhum.

Old champagne cognac van BAOUR & Co.

Cognac JOHN. ALBERTIJ.

Eau de vie de Barcelone.

Champagne mousseux.

Champagne van verschillende merken waaronder veuve Cliquot.

Fransche gesorteerde vruchten op water en brandewijn, geleien, prunes d'entes, Hollandsch, Fransch, en Engelsch suikerwerk.

gelaat eene smartelijke uitdrukking, en zeide zij:

— Gij zijt gek!

— Valentine! riep ik uit.

Mijne tante trad binnen, er kwam bezoek en dus was het onmogelijk om een enkel oogenblik met Valentine alleen te zijn. Zij vertrok zonder dat ik verder een woord over dit onderwerp met haar had kunnen spreken.

De gedachte kwam wel bij mij op om haar te schrijven, doch ik durfde niet.

Ik kon nog slechts eenige dagen bij Mevrouw de Vilemur vertoeven en daaronder bevond zich nog slechts eenen enkelen Zondag en die naderde spoedig, want het hiervoren beschreven tooneel vond plaats op eenen Zaterdag. Den volgenden dag echter was mijne tante ernstig ongesteld en kon dus niemand ontvangen. Tegen den middag begaf ik mij onder een zeer slinksch voorwendsel naar Valentine; ik vond den heer de la Comterie bij haar. Ik werd daardoor zoo zichtbaar teleurgesteld dat de arme Valentine verplicht was om mij te hulp te komen door er met kracht optedrukken, dat de ongesteldheid mijner tante mij zeker ongerust maakte. Mijnheer de la Comterie scheen het van zijn kant niet veel genoeg te doen van mij te zien; hij stond op, bezigtigde de schilderijen, doorbladerde eenige boeken enfin, na eenig heen en weder loopen stopte hij haastig een billet in het werkmandje van Valentine; ik had het echter gezien; Valentine die hij door een blik daarvan kennis had durven geven, kon nauwelijks de

Engelsche beschuiten in blik, alsmede mosterd.

Hollandsch banket, koek, en zuren.

Een mooi factuur kinder-speelgoed.

Een partij baleinen zweepen, wandel stokken.

Bendi- en wagen-tuigen.

Bendi- en wagen-lijdels, en strengen touw.

Hagel van verschillende nummers.

Opgemaakte kinder-hoedjes.

Meeren hoeden.

Parfumeriën de la société hygienique.

Odeurflacons in kistjes.

Dames werkdoosjes.

Kristallen suikerpotten in pleet gemonteerd.

Een paar mahonijhouten kleerkasten.

VERDER:

Glaswerk, vazen, wagen kaarsen,

Blikken koffij-kannen, hageltassen,

Kruid hoorns, en veldflesschen enz. enz.

(564)

A. H. DEELEMEN,

Op de VENDUTIE.

VAN

MOSSEMBEKER & CO in liq.

aan de groote rivier

zullen nog worden verkocht

TWEE NIEUWE VIS A VIS.

(573)

VERTREK VAN STOOMSCHEPEN.

VERTREKDAGEN

van het stoomschip

OENARANG,

Van Batavia 13 en 20 April.

19, 27 Mei.

, Samarang naar Soerabaya 18 April.

2, 16 en 30 Mei.

, Soerabaya 22 April.

6 en 20 Mei.

, Samarang naar Batavia 24 April.

8 en 22 Mei.

Nadere informatie bij

(527)

ADAM & CO.

HET STOOMSCHIP AMBON.

Kapitein VOGEL,

vertrekt naar BATAVIA via SAMARANG

op Vrijdag den 27sten April.

Adres bij

(575)

W. CORES DE VRIES.

Op eene privaat-inrigting van onderwijs voor jonge meisjes uit den beschaaften stand, alwaar slechts acht externes worden toegelaten, bestaat gelegenheid tot plaatsing van nog drie élèves.

Adres: Bureau van dit Blad.

(569)

Er is gelegenheid tot plaatsing van vier of vijf meisjes bij eene dame die hare ochtenduren besteedt tot het geven van onderwijs.

Adres La. Q. Z. bureau Oostpost

(576)

UIT DE HAND TE ROOP.

Een PARTIJTJE wetenschappelijke en literarische BOEKEN in verschillende talen.

Alsmede eenige heel- en verloskundige instrumenten.

CATALOGUS ter inzage gedeponeerd bij de BOEK-HANDELAREN Le Roy & Co.

(505)

verontwaardiging onderdrukken welke eene dergelijke belediging haar veroorzaakte; niet wetende wat te doen bleef zij onbewegelijk zitten, toen ik moedig opstond, naar het mandje ging waaruit ik het billet nam en het Valentine aanbiedende, zeide:

Van mijnheer den kapitein de la Comterie!

In het oog van het jonge meisje schitterde een vuur van trotsch en zegepraal; zij nam het billet aan en verscheurde het.

— Dank u, mijnheer de Grandval, zeide zij mij de hand met waarligheid toestekende. Kom, wij hebben hier niets meer te doen.

— Pardon, zeide de la Comterie, ik wilde wel eenige woorden met mijnheer wisselen.

Het gelaat van Valentine nam eene uitdrukking van levendige ongerustheid aan: zij moest echter vertrekken waardoor ik dus alleen bleef met den jongen officier. Ik liet hem den tijd niet om te spreken; ik nam het eerste het woord op.

— Ik weet mijnheer, wat gij mij wilt zeggen; neen mijnheer geloof niet dat ik denk dat het kleeft dat ik draag mij van alle verantwoordelijkheid mijner daden ontslaat. God dank! ik ben uog vrij en liever wil ik mijn stand voor eeuwig vaarwel zeggen dan uwe belediging ongestraft te laten.

De heer de la Comterie kon hier niets tegen inbrengen en spraken wij dus eene zamenkomst af voor den volgenden dag. De vader van Valentine kwam daarop

VIER CENTRIFUGES

met

STOOMVERMOGEN.

(14)

B. J. VAN ECK & CO.

MACHINERIE.

Twee buitengewoon krachtige SUIKERMOLENS met waterwiel-as en gearing compleet, met Cylinders van 54 duim lengte, bij 30 duim diameter en Cylinder-assen van 11 duim diameter. Deze molens zijn de krachtigste welke op Java worden aangebragt, gelijk die welke reeds te Pandaan, Watoe-toelies en Kandang Djatie staan en zijn in staat om in 24 uren 120,000 tot 150,000 kannen Sap te produceren.

Vier STOOM SUIKERMOLENS met Stoomtoestellen, ketels- en toebehooren compleet; de molencylinders 30 duim lang bij 18 duim diameter, Stoomketel 12 voeten lang bij 4 1/2 voet diameter met vlampijpen, de Cijlinder van het toestel 10 1/2 duim diameter met 24 duim slag. Deze molens kunnen in 14 uren 70,000 tot 80,000 kannen sap produceren met slechts eene geringe hoeveelheid brandstof.

Acht CYLINDERS van 48 X 24 duim dimensie voor suikermolens compleet met as en rondselen.

Eene hoeveelheid SUIKERPANNEN.

Alle bovengenoemde machineriën zijn nu reeds op weg herwaarts van Engeland, en worden te koop aangeboden door de ondergeteekenden, wie tevens bereid zijn alle soorten van machineriën te leveren welke voor Suikervabrieken benodigd zijn.

De teekeningen dezer machineriën zijn bij ons te bezichtigen.

Mc MILLAN MARTEN & CO.

(407) Agenten voor den Heer R. W. THOMSON.

GEHEIME

GEDENKSCHRIFTEN

VAN

LOUIS NAPOLEON BONAPARTE.

Een zamenloop van merkwaardige omstandigheden, heeft den schrijver dezer bladen in staat gesteld, gebeurtenissen aan het licht te brengen, die meer dan iets teschikt zijn om de geheimste gedachten te ontsluiten van den man, die tegenwoordig Frankrijk beheerscht; wiens staatkunde op dit oogenblik Europa in rep en roer brengt, wiens ondoorgroondelijke plannen men gissen maar nooit met eenige zekerheid voorspellen kan; van den man, wien millioenen als den hersteller der vrijheid in Italië vereeren, terwijl anderen, welligt met meer regt, hem bedoelingen toeschrijven, die hij zelf gekarakteriseerd heeft door de woorden: *Over Frankrijk te heerschen is hetzelfde als Europa onder het juk te brengen.*

Dit eene is reeds genoeg om te begrijpen, van welk een groot belang deze gedenkschriften zijn, die een tijdvak van 25 jaren omvatten, en eene gewigtige bijdrage leveren tot de geschiedenis der negentiende eeuw.

DE SCHRIJVER.

Het geheele werk zal compleet zijn in 4 deelen ieder van 16 en 18 vel.

Na aankomst van elke mail wordt de daarmede aangebragte aflevering aan intekenaren rondgezonden.

De prijs van intekening is bij ons gesteld op f 20.— voor het geheele werk.

(572)

LE ROY & CO.

WISSELS OP NEDERLAND.

(525)

B. J. VAN ECK & CO.

HOLLOWAY PILLEN en ZALF.

Ad. f 1,— f 3,— en f 5,— per doos of pot, naar gelang van derzelve grootte, bij

(526)

LE ROY & CO.

binnen, wij namen afscheid van hem en ik had nog even den tijd om het arme meisje haastig en bevende toe te voegen:

— Dezen avond, in het park, omstreeks middernacht.

Ik vertrok zonder haar te durven aanzien, uit vrees van in hare oogen eene weigering te lezen. Die dag was voor mij verschrikkelijk! Ik had de eerste schrede gedaan, aan terugtreden was niet meer te denken. Na een dusdanig gedrag kon ik er niet meer aan denken om in het seminarium terugtekeeren; maar ook was ik vrij in alle opzigten! Ik was geen priester meer, neen ik was een man zooals anderen en mogt dus aan de liefde denken. Mijn geweten verweet mij wel dat, ik arm en zonder eenige positie, geen gevolg mogt geven aan eene liefde voor eene rijke vrouw welke bovendien reeds aan een ander was verloofd, doch ik was niet in eenen toestand om daaraan gehoor te geven en ik liet mij medeslepen door overdreven droomen van onmogelijke heldendaden. Voorschriften, wetten, moeilijkeheden, hinderpalen, dit alles was voor mij onzigtbaar van de hoogte waarop ik mij had geplaatst om de zaken te overzien; de liefde onderscheidt de afstanden alleen à vol d'oiseau.

(Wordt vervolgd.)

WISSELS op NEDERLAND

bij het agentschap van de Factorij der Nederlandsche Handel-Maatschappij alhier. (422)

PER MAIL ONTVANGEN.

De eerste aflevering van de GEHEIME GEDENKSCHRIFTEN van LOUIS NAPOLEON BONAPARTE naar het hoogduitsch.

BENEVEN

nog eenige exemplaren van
NAPOLEON III en DE GEESTELIJKHEID door Hippolyte Castille.

FRANKRIJK, het KEIZERRIJK en HET PAUSDOM, uit een volkenrechtelijk oogpunt beschouwd door den heer Villemain.

ANTWOORD op de brochure van Laguerroniere DE PAUS en HET CONGRES door Coloman Graaf Mailath te WIENEN.

(531)

LE ROY & CO.

VENDUTIE

Op Vrijdag den 21sten dezer.

Van MEUBELAIR en HUISRAAD ten sterfhuize van den heer P. W. OEDAM op Toendjoengan. (577)

BEKENDMAKING.

Lichttoren te Timor Delhi.

Het Gouvernement van Timor Delhi maakt bekend dat door een overkomen ongeluk aan den lichttoren staande op 8° 34' 45 ZB en 125° 40' 16" lengte beoosten Greenwich, het licht gedurende eenigen tijd onzichtbaar zijn zal voor schepen welke deze haven willen aandoen.

W. H. NASH.

BENOEMINGEN, BESLUITEN enz.

JAVASCHE COURANT.

van den 18den April 1860, no. 31.

Civil Departement.

ONTSLAGEN:

Op zijn verzoek, eervol, als lid bij den residentie-raad te Riouw, J. H. Walbeem, eervol uit 's lands dienst ontslagen ambtenaar, onder dankbetuiging voor de door hem als zoodanig sedert het jaar 1825 bewezene diensten.

Op zijn verzoek, eervol, als advocaat en procureur bij den raad van justitie te Padang, zoomede als translateur in de Engelsche en Fransche talen aldaar, mr. C. Vinju. Uit 's lands dienst, de élève opzigt bij 's lands burgerlijke openbare werken te Soerabaya, D. A. R. Bruins.

VERLEEND:

Een tweearig verlof naar Nederland, aan den secretaris der residentie Bantam H. N. Witbols Feugen.

INGETROKKEN:

Het aan P. C. Klaus, laatstelijk kommies-boekhouder te Palembang, verleend tweearig verlof naar Nederland.

BENOEMD:

Tot lid bij de algemeene rekenkamer, de secretaris van die kamer G. H. Rensing.

Tot kommies op het residentie-kantoor te Cheribon, P. C. Klaus laatst kommies-boekhouder te Palembang.

Tot kommies bij de administratie van 's lands graan- en iijzer-magazijnen te Batavia, de algemeene en zoutverkoop-pakhuismeester, tevens administrateur der houtstapelplaats te Muntok (Banka) A. M. de Mijs.

Tot kommies op het bureau van den adjuvant-resident van Aijer Bangies en Ruw (Sumatra's Westkust) H. J. van der Ven; en zulks met intrekking zijner benoeming tot kommies op het residentie-bureau te Sibogha (residentie Tapanolie.)

Tot algemeene en zoutverkoop-pakhuismeester, tevens administrateur der houtstapelplaats te Muntok (Banka), de eerste klerk op het residentie-kantoor te Tagal J. F. Slootman.

GOEDGEKEURD:

Dat door den Directeur der Middelen en Domeinen,

IS BENOEMD:

Tot kommies bij den ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Padang, H. C. Tessensohn, laatst klerk op het bureau van den adjuvant-resident te Padang.

Dat door den Directeur der Kultures.

ZIJN GEPLAATST:

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES.
In de residentie Soerabaya, ter beschikking van den resident aldaar, de beoemde ambtenaar ter beschikking Jhr. C. de Gijsselaar.

In de residentie Pekalongan, ter beschikking van den resident aldaar, de beoemde ambtenaar ter beschikking H. J. van der Leeuw.

In de residentie Madioen, ter beschikking van den resident aldaar, de beoemde ambtenaar ter beschikking G. H. M. Harloff.

In de residentie Cheribon, ter beschikking van den resident aldaar, de beoemde controleur der derde klasse J. W. Cordromp.

BIJ HET BOSCHWEZEN.

In de residentie Rembang, ter beschikking van den resident aldaar, de beoemde ambtenaren voor die dienst J. A. van Roijen en C. L. Blume jr.

BIJ DE KANEEL CULTUUR.

In de residentie Banjoemaas, ter beschikking van den resident aldaar, de beoemde opziener der eerste klasse D. Meijer.

Militair Departement.

VERLEEND:

Een tweearig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den onder-intendant der eerste klasse van de militaire administratie J. W. Oosterhout.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

GEPLAATST:

Bij het garnizoen te Salatiga, de officier van gezondheid der derde klasse A. J. H. van der Mijll Dekker, onlangs uit Nederland aangekomen, thans ter beschikking te Batavia.

NEDERLANDSCH INDIE.

Soerabaya, den 23sten April 1860.

De mailpakketten en brieven van Europa zijn heden ochtend aangekomen, doch moeten wij de mededeeling der eerste nieuwsberigten wegens den Javaanschen feestdag tot morgen uitstellen.

— In het Bataviaasch Handelsblad van den 14den April lezen wij onder het hoofd INGEZONDEN STUKKEN een artikel van den heer H. J. Lion, *Waarom heb ik geen gratie gevraagd?* Zeer gaarne zouden wij dat stuk in deszelfs geheel hebben overgenomen, doch daar onze kolommen geen ruimte aanbieden voor stukken van de uitgebreidheid van het onderhavige, zien wij ons, *à regret*, genoodzaakt ons te beperken tot eene verwijzing naar het Bataviaasch Handelsblad No. 30.

— Gister avond heeft er, ten gevolge van het afsteken van vuurwerk, een ongeluk plaats gegrepen waarbij een Europeesch matroos van het stoomschip *Gedeh* het gezigt zou hebben verloren.

— In den nacht van den 20 op den 21sten April is in het magazijn van de 6de compagnie van het 14de bataillon infanterie een diefstal gepleegd met inbraak, en worden dien ten gevolge vermist 15 groot-tenuu jassen, 5 grijze kapotjassen, en 7 spreijen.

— Dezer dagen is in handen der politie geraakt, zeker inlander, die als geldophaler in dienst was bij het diaconie-fonds der protestantsche gemeente te dezer plaats, en zich had schuldig gemaakt aan het verduisteren van tot dat fonds behoorende en door hem geïnde gelden, tot een bedrag van f 130.

Door de bloedverwanten van den beklagde, vernemen wij, is de te-kort-komst bijgebragt en gestort.

De beklagde bevindt zich in 'slands gevangenis en zal ter zake voor den landraad te regt worden gesteld.

DUITSCHLAND.

De inwendige toestand van Pruisen, zegt de *Nord*, veroorzaakt veel onrust aan hen die vreezen dat het gouvernement zal afwijken van hare liberale en nationale politiek. De houding van de eerste kamer doet vermoeden dat eene zekere partij haar best doet om den verloren grond te herwinnen, en om het ministerie te doen vallen door eene vereniging met de vrienden van Oostenrijk. Ook aan deze partij mag men de verklaringen toeschrijven welke door het Pruisische Gouvernement zijn gegeven aan het Weener-Cabinet, en in het geheel niet overeenstemmen met de taal van de *Prussian Gazette*, die ronduit verklaart dat, alvorens eene betere vereniging tusschen de twee landen kan plaats grijpen, alsdan Oostenrijk maar niet Pruisen hare politiek moet veranderen. Wij durven vertrouwen dat de staatslieden, die eenen nieuwen regel in Pruisen hebben ingevoerd, hunne principes niet zullen laten varen en ook het ware belang van het land niet zullen in de waagschaal stellen, door zich bij eene rigting aantesluiten welke hen tot bij Olmutz achteruit zou doen gaan. Pruisen begint reeds de vruchten te plukken van haar moedig initiatief; de bondsråd toch heeft de militaire commissie gelast om, zooals door het Cabinet van Berlijn werd verlangd, de herziening der militaire organisatie van de Confederatie in aanmerking te nemen.

— Een bericht uit Weenen zegt:— sommige bladen hebben medegedeeld dat het Pruisische Gouvernement verklaard had dat zij de passage over den Mincio door een uit het westen komend leger zou beschouwen als een *casus belli*. Niet eene verklaring van dien aard is gedaan. De algemeene opinie in Berlijn is deze, dat de Italiaansche kwestie nog niet dit punt heeft bereikt waarop het voor Pruisen noodig wordt om hare idees met betrekking tot dit onderwerp bekend te maken.

Een brief uit Berlijn behelst het volgende:—

Verscheidene dagbladen verwarren de dépêche, welke Prins Gortschakoff onlangs naar Parijs heeft gezonden en waarbij de Engelsche voorstellen worden verworpen, met de aan het hof van Berlijn medegedeelde nota, in welke een conferentie van de vijf groote mogendheden wordt voorgesteld. Het is wel bekend dat die brief is opgesteld met een wetig doel, doch het is ook bepaald bewezen dat de beschouwing der zaken eerder persoonlijk moet worden toegeschreven aan den keizer Alexander, dan wel aan Prins Gortschakoff.

ENGELAND.

De volgende brief is ontvangen door den President van de kamer van koophandel te Manchester:—

„Cannes, Frankrijk, Februarij 1860.

„Mijn waarde heer!— Ik betuig u bij deze mijnen dank voor den ontvangst van uwen brief, waarbij de directeuren van de kamer van koophandel te Manchester mij hunnen dank aanbieden voor de door mij bewezene diensten bij de onderhandelingen van het met Frankrijk gesloten handelstraktaat. Ik ben slechts een werktuig geweest tot hervorming der handelsbetrekkingen tusschen de twee landen, en het is eene groote zelfvoldoening voor mij van te mogen zien dat mijne nederige capaciteiten iets goeds hebben uitgewerkt. Aan de bereidvaardigheid waarmede het Engelsche Gouvernement de financiële regelingen maakte, aan het belang door der keizer der Franschen en zijne ministers daarin gesteld, en aan de medewerking van Lord Cowleij is het te danken dat de onderhandelingen tot eenen zoo gelukkigen uitslag werden gebragt. Ik vertrouw dat na verloop van eenigen tijd eenen uitgebreiden handel zal worden gedreven tusschen deze twee groote natien, waardoor niet alleen het materiële voordeel zal worden bevorderd, maar ook de politieke en zedelijke betrekkingen meer steun zullen verkrijgen.

Met verzoek om de heeren directeuren wel mijnen hartelijken dank te willen betuigen, heb ik de eer te zijn met achtting, enz.

Richard Cobden.

Waarom werd ik niet voor den handel geboren? zal de uitroep zijn van menigen wanneer hij den tegenwoordigen vooruitgang en de toekomstige bestemming van den Brit-

schen handel gadeslaat. De uitgebreide winsten welke de handelsklassen inoogsten, hebben hen nu reeds geplaatst op gelijke hoogte met den grootsten adel van het land, en voeren hen verre boven diegenen welke men de goede oude families noemt. Wat beduiden de 3 of 4,000 pond inkomen jaarlijks van eenen landeelman, waarvan nog de moeder, broeders en zusters hun aandeel moeten hebben, tegenover de inkomsten van den nieuwen katoen- en iijzerfabrikant die zich pas heeft nedergezet, reeds groote huizen en uitgestrekte landerijen als zijn eigendom mag beschouwen, ja reeds een oog slaat op een gedeelte van de hoofdstad om dat in eigendom te bezitten? Men kan echter niet vooraf bepalen wat worden zal van hetgeen nu is. Met eenen tienjarigen vrede, met beginselen van vrijen handel aangenomen door de Europeesche natien en door Amerika, bestaat er geen grens voor de Britsche ondernemingszucht!!!!

— De heeren W. en H. Laird van Liverpool geven in hunne maandelijksche steenkolen-circulaire op, dat gedurende de maand Januarij de totale uitvoer van steenkolen uit de Noordelijke havens heeft bedragen 168,887 ton, uit Yorkshire 20,112 ton, uit Liverpool 46,940 ton, uit Severn 130,334 ton, en uit de Schotsche havens 23,423 ton. De totale uitvoer bedroeg 389,696 ton, dus eene hoeveelheid van 293,992 ton meer dan in dezelfde maand van het vorige jaar.

ITALIE.

De *Nord* publiceert een lang adres aan den Paus hetwelk, zooals hij zegt, in Parijs is geteekend. Dit geschrift, hetwelk op eene vergadering van geestelijken en leeken werd opgesteld, geeft te kennen dat de wereldlijke magt van den Paus alleen kan worden gered door eene minnelijke schikking tusschen de twee nu in strijd zijnde grondbeginselen, daardoor zou tevens eene verzoening worden bewerkstelligd tusschen de Roomsche kerk en de principes der middeleeuwsche maatschappij.

Een brief uit Anconk van den 20 Februarij jl. deelt mede dat achttien Oostenrijksche soldaten, aangeworven voor het Pauselijke leger, daar juist zijn aangekomen met een der Oostenrijksche Lloyd's stoomers; die menschen beklagen zich bitterlijk over de wijze waarop het Pauselijke Gouvernement de met hen aangegane verbindtenis is nagekomen. Volgens dienzelfden brief deserteren vele Duitsche recruten welke, wanneer zij worden opgevat, in de gevangenis worden geworpen. De Aarts-Hertog Maximiliaan heeft 1000 stuks overkleederen en een gelijk getal Tijroolsche Carabijnen aan het Pauselijke leger ten geschenke gezonden.

Het Toskaansche Gouvernement heeft bij een besluit van den 20 Februarij jl. eene commissie benoemd aan welke is opgedragen om eene betere verdeling te maken onder de mindere geestelijkheid van de inkomsten der Roomsche Katholieke kerk in Toskana. Die commissie moet vóór Augustus a. s. eene opgaaf indienen van al de priesters welke jaarlijksch inkomen minder bedraagt dan 800 franken.

De koning van Sardinië heeft den rang van groot officier van de order van Saint-Maurice en Lazare toegekend aan den Graaf Lannaj, deszelfs minister bij het Pruisische hof.

Een brief uit Rome behelst het volgende:—

Tot op den huidigen oogenblik is de abt Lacordaire hier nimmer zeer in gunst geweest; de weinige genegenheid welke hij voor Rome heeft is zeer goed bekend; hij heeft, hier nimmer eenen graad in de theologie of in de Canonische wetten willen behalen. Veel wordt gesproken over de mogelijkheid van eene scheiding der Dominicanen van Frankrijk en die van Italie. De woorden welke onlangs uit de pen van den beroemden prediker zijn gevloeid hebben het Roomsche hof gerustgesteld, doch heeft het geensints gunstig voor hem gestemd. Een nieuw geval is thans aan den dag gekomen; de vader General van de Dominicaansche orde heeft zich beklagd dat vader Lacordaire hem niet geraadpleegd heeft alvorens de akademie te bezoeken, waarbij hij dus te veel onafhankelijkheid heeft getoond.

— De laatste berichten uit Rome loopen zeer uiteen. Aan de eene zijde wordt de hoop geuit, dat de raadgevingen van Frankrijk ingang zullen vinden, en dat Pius IX tot concessien zal besluiten, die de goede harmonie met het hof der Tullerien zullen herstellen. Aan de andere zijde wordt daarentegen beweerd, dat in den pauselijken ministerraad eene partij aanwezig is, die tegen iedere hervorming aankant; aan het hoofd dier partij staat Antonelli, en deze zou meer dan ooit op de gunst des pausen kunnen bogen—De waarheid ligt wellicht tusschen beide beweringen in.

De pauselijke regering heeft, door tusschenkomst van Belgische huizen, eene leening gesloten, welke bestaan zal uit een 3 pCt fonds tegen den koers van 56 en een 5 pCt. fonds tegen den koers van 73.

Tot 1 Februarij waren, volgens berichten uit den Kerkelijken Staat, reeds 800 Oostenrijkers, zowel hoofd- als onder-officieren en manschappen te Ancona aangekomen en na een dag onophoud, van daar naar Perugia, Fano of Passaro vertrokken. Diegenen welke nog niet in den wapenhandel geoefend zijn, worden naar Macerata gezonden, alwaar een depôt van recruterij is opgericht.

Te Ancona heeft de volgende manifestatie plaats gehad: De bisschop had driedaagsche gebeden voor den paus voorgescreven. Eenige oogenblikken daarna vond men op de muren, naast het bisschoppelijk bevel, een plakkaat gehecht, waarin de bevolking werd aangemaand zich naar de kerken te begeven, om van den Hemel den voorspoed der Italiaansche zaak af te smeeken.

Het blijkt uit alle berichten uit Italie, dat men aan gene zijde der Alpen de kwestie betreffende het wereldlijk gezag des pausen, meer dan vroeger, op politiek terrein begint over te brengen en de zaak minder uit een godsdienstig oogpunt te beschouwen. De bijzondere eerbied voor de geestelijkheid is dan ook in de laatste tijden genoegzaam verminderd, om te merken dat de gevoelens ook over het algemeen reeds een meer politiek karakter hebben aangenomen.

CORRESPONDENTIE

PLAATSELIJKE BESTUREN.

Onder het bovenstaande hoofd, heeft de Redactie een uitgebreid artikel ontvangen van een anoniem schrijver.

Ofschoon wij, eens en vooral, hebben besloten geen stukken te plaatsen, waarvan de inzende ons onbekend zijn, en derhalve ons het vertrouwen onwaardig achten, maken wij evenwel gebruik van het door den inzender toegestaan verlof, om datgene uit zijn artikel over te nemen, waarvan ons inzenden, de opname ten algemeene nutte soude kunnen strekken.

Overgaande tot de werking der politie en na in het breede uitge-
weid te hebben over „opsporing van misdrijven“, „gevangenen“, etc.,
vraagt inzonder.

En welke zijn nu nog de verplichtingen der politie?

„Het toezigt houden over de hallen, de beziers, de bordeelen, de maten
en gewigten, de liefdadige gestichten, te zorgen voor de algemeene ge-
ondheid, te waken voor de veilig heit der wegen, en de onbelemmerde
vaar: in de rivieren“

Hoedanig worden deze verplichtingen te Soerabaja nagekomen?

HALLEN. Zij bestaan er niet.

Bij de voorwaarden voor het slagen van Rundvee en Buffels (staats-
blad 1849 No. 52) vinden wij onder de additioneele artikelen, dat, op
poene van geldboeten, het vee, hetwelk bestemd is ter slagting, drie
dagen publiek ten toon moet gesteld zijn geweest, alvorens het door
den keurmeester mag gekend en gemerkt worden, dat de pariter of
vleeschverkoopers het vleesch niet hooger mogen verkoopen, dan voor
die prijzen, welke door het plaatselijk bestuur worden bekend gemaakt,
en dat zij de hanken en stallen, voor en alcer de slagterij te ve laten,
moeten zuiveren en schoonmaken.

Wij begripen niet, dat deze additioneele bepalingen nitsluitend voor
Batavia en niet voor de andere hoofdplaatsen van kracht zijn

Is het voor die hoofdplaatsen in het belang van den algemeenen ge-
zondheidstoestand niet even zoo wenschelijk als te Batavia, om een
keurmeester over het slagen van vee, te bezitten.

Nemend zal ons het tegendeel kunnen ontkennen.

Ter hoofdplaats Soerabaja, slagt een ieder waar hij wil en ver-
koopt zoodanig vleesch als hij verkiest en het meest tot zijn voor-
deel strekt. Eene controle of er gezond of bedorven vleesch, schadelijk
voor de gezondheid, verkocht wordt, bestaat er in het geheel niet.

De prijs wordt naar willekeur bedongen. Geheel anders is het
echter op Batavia gelegen, waar maandelijks in het neu sblad
bekead gemaakt wordt, de prijs van het rund- en buffel-vleesch niet alleen,
maar ook dien van het varkensvleesch en het brood. —

Dat de andere hoofdplaatsen van Java in dit en in vele andere op-
zigten van het goede zijn uitgesloten is waar, doch moeten wij evenwel de
schuld daaraan niet geheel op de regering werpen. — Zij wordt doorgaans
door de Besturen niet genoegzaam op de hoogte gehouden omtrent
de behoefte voor elk gewest. Indien wij wel onderdicht zijn, moeten de
gewestelijke besturen jaarlijks hun gevoelen uitbrengen, welke verande-
ringen in de verschillende pachtvoorwaarden zij wenschelijk achten voor
het volgende jaar, en wij twijfelen geenszins, of een voorstel om de
gemelde additioneele artikelen voor Batavia ook op de andere hoofd-
plaatsen van kracht te verklaren, zou met een „fiat“ bevestigd worden.

Ofschoon daardoor niet geheel de inrigtingen der Hallen in Europa
zouden zijn nagevolgd, zou toch door de in werking treding die be-
palingen een grooten stap tot dat nuttig deel zijn gedaan.

BAZAARS. Toezigt daarover, vooral opdat de koopers niet
bedrogen worden, kan nie' behoorlijk bestaan, wanneer er geen ijkmee-
ster is voor de maten en gewigten.

Batavia heeft in dit opzigt alweder een voorregt; men heeft aldaar
een ijkmee-ster.

Reeds veel is over dit onderwerp in den „Oostpost“ gesproken ge-
worden, en zoo wij wel ingelicht zijn, zijn daaromtrent, langen tijd reeds
geleden, voorstellen der regering aangeboden, en heeft zich toen een
deskundige opgedaan, naar de functien dierende, die sedert naar Europa
is teruggekeerd.

Wij zullen derhalve omtrent het wenschelijke van de aanstelling van
een ijkmee-ster te Soerabaja in greeze herhalingen treden.

BORDELEN. Te kiesch is het onderwerp om hierover, in een publiek
blad, in bijzonderheden uitteveiden. Een lofwaaige maatregel zoude
het zijn, wanneer het aanstotelijke en zedekwetsende werd weggenomen, dat er
in gelegen is, dat elke zaterdag een driehonderdtal prostituties door
de voornaamste en meest volkrijke straten der europesche wijken gaan.

Bij het reglement on de prostitutie, Gouv. besluit dd. 15 Julij
Art. 17 is voorgeschreven, dat de visitatie in de bordeelen
zelve moeten gehouden worden.

Wij erkennen dat zulks door de groote afstanden met slechts
twee geneesheeren, moeijelijk is, doch mogelijkheid daartoe bestaat wan-
neer op een geïsoleerd terrein buiten de stad eene inrigting voor de
visitatie werd daargesteld, en wij hopen dat aartoe zal worden overgegaan
met de prostituties der kampong Bandaran, zoodra de bordelen naar
het nieuwe terrein zullen zijn overgebracht.

Batavia bezit een chineesch hospitaal, doelmatig en goed ingerigt,
evenzoo Samarang een kraukzinnigen gesticht. Soerabaja, kan zich even-
wel niet beroemen op haar Leprozen-gesticht. Jammerlijk ziet het
daarmede uit.

Van gouvernementwege wordt jaarlijks te goed gedaan uit fondsen
van de weeskamer eene som van f 1000, voor gemiddeld 80 ongelukkigen per
dag, dus nog geen 4 cents pr. hoofd.

De ongelukkigen zien er dan ook zeer ongeluk'g en allerellendigst ver-
zorgd uit; zij loopen schier nakt in het gesticht rond en zijn met loupes be-
dekt. Bovendien zijn zij aan de grootste armoede prijs gegeven, en rekenende
dat door liefdadige giften van de ingezetenen nog f 1000, 's jaars bijeen
worden geknagd, dan is het nog ondoenlijk om voor 8 cents per dag
iemand te voeden en te kleden.

Worden zij inwend'g door den honger gepijnigd, nog bovendien heb-
ben zij veel te binnen lijden van weer en wind. Het dak dreigt in te storten,
en het regent er binnen niet minder hard als buiten.

Nog grooter plaag is het dat de ongelukkigen allen bij elkaar zijn en
er geene behoorlijke afsluiting bestaat.

Met alle mogelijke afzigtelijke en besmettelijke kwalen behebt mannen
en vrouwen, zijn zonder eenige afzondering, verwekken kinderen die een
even afzigtelijk lijden als de ouders te gemoet gaan, en in stede van het kwaad
te stuiten, wordt het hier aangekweekt.

Het is ons belangrijk voorgekomen, om hierin optenemen, hetgeen
een der Bataviasche bladen omtrent hetzelfde onderwerp met veel juist-
heid vroeger heeft gezegd.

Dit gesticht is thans bewoond door ongereer 150 Javanen en
Maleijers, die allen behebt zijn met de ongeneeslijke ziekte, die
men lazarus, pattéh, elephantiasis, besdr of lepra n emt. In dit
gesticht zijn deze, wel is waar, van de overige maatschappij af-
gescheiden, maar daar buiten loopt er nog menig een met die kwal
behebt, zelfs eenige leden der blanke gemeente lijden er aan, en
zijn kenbaar aan de vuurroode, ongezwellene gezigten en handen,
daar het eigenlijk zeer gewoonlijk verborgen wordt. De mogelijk-
heid bestaat voor alsnog niet, om ook deze lijdere af te sluiten.
Waarom? Wij laten die vraag onbeantwoord.

Maar daar binnen dat enge verblijf, dat geheel ongeschikt en
te bekrompen is voor 150 zielen, leven nog een groot aantal vrou-
wen en kinderen, en ook hier doen zich de vresende uitwerkselen
der ziekte bespieren, die Ulloa voor honderd jaren te Carthage na
opmerkte. 'T schijnt of hier eene geïsoleerde maatschappij, eene
volplanting van lazaristen, voor de maatschappij daar buiten ten
gevaar, zich ontwikkelen moet. Welhaast zal ook dat gebouw moe-
ten worden opgeruimd, ten behoeve der vesting. Zullen die laza-
risten alsdan, in 't oorlogsbelang van Soerabaja, er mitgedreven
worden, even als Pablo Morillo te Carthage na deed? zullen zij
evenzoo een ander heenkomen moeten zoeken, als de circa 21,000
Javanen, die ten behoeve van de vestingwerken, in de laatste
drie jaren, van hunne woonsteden binnen de stad, naar elders
verrezen zijn? Of zou men dat gebouw daár nog laten? Dit zijn

strategische vraagstukken, waarbij de gekende stadbewoners denke-
lijk nog niet te antwoorden hebben, omdat het hier de vesting,
de verdediging, de krijgskunst geldt, die soowel ten behoeve van
gezonden, als van lazaristen is uitgedacht, en in effect gebracht.

Deze volplanting, of zich ontwikkelende kleine maatschappij,
van besmettelijke en besmettelijke wezens, kan de aan-
dacht van den opmerksamen beschouwer erenmin ontgaan, als zij
ontgaat aan de hoop van christen zendingen. De wetenschap
leert, dat het kwaad der bedoelde ziekten zich voortplant op de
kinderen, meer nog op de kleinkinderen; de Soerabajasche toe-
komende maatschappij heeft dus een nieuw gild van lazaristen
te wachten. De ware menschenvriend zou echtel de creatie van
die discipelen van San Lazaro zoo veel mogelijk wenschen te zien
betel. De voortplanters van 't Christendom hebben erenwel ook
hier discipelen, bekeerden, gedoopten gemaakt, en aan deze is de
zalende spreuk ge'eerd: waat op en vermenigvuldigt als de ster-
ren des hemels. De onzijdige hemel beware evenwel de goede
vesting Soerabaja voor de vervulling dezer wenschen. De goede
(blanke) gemeente van Soerabaja, die zoo vele opofferingen, ont-
beringen en oorlogszuchtige voornemens zich getroost, draagt ook
bij, voor de afzondering dezer wezens, en de Spaansche over-
heerschers in Amerika, die den Amerikanen niet veel anders
overlieten, dan betalen en gehoorzamen, zorgden voor die strenge
afzondering, als de landman voor zijn besmet veé. De Soerabajas-
sche gemeente, die uit circa 250 betalende koppen bestaat, en
ongereer zeventig duizend gulden 's jaars voor bijdragen en andere
goede werken, ten behoeve van anderen uitgeeft, betaalt voor dit
lazarusgesticht van Pagirian bijna even zoo veel, ja soms meer,
als uit 's lands kas wordt betaald. Indien wij ons niet vergis-
sen, betaalt het land één duizend gulden 's jaars, tot onderhand,
onderstand, bijdrage. Dit werd betaald in 1814, toen er 464
koppen in verpleegd werden, dit wordt betaald in den tegenwoor-
digen tijd, nu er seertienhonderd koppen verpleegd worden; op
ultimo 1844 waren er 44, op ultimo 1837 147 koppen lazaristen
in, ongerekend vrouwen, zonen, dochteren en wat dies meer zij.
En wanneer men een naauwkeurig volks-onderzoek instelde, men
zou er denklijk nog zoo veel vinden. Maar hoe kan men hen
allen onderhouden en afsluiten?...

Wanneer men nu overweegt, dat men Soerabaja wil verrijken
met eene Meltruij inrigting voor zonen van leden der Europesche
gemeente, en dat daarvoor in ruime mate geoffert en hulp ver-
leend wordt, zoude men dan, als Soerabajenaar, zich niet mogen
verheugen, wanneer men eerst voor het uitwendige, voor de lig-
chanen begon te zorgen, en dan voor het inwendige intellectueel?
Wat zullen wij dan aan een Meltruij-gesticht hebben, als de
eischeij der oorlogzucht de Soerabajanaars met een tal van
lazaristen zullen beschenken? Konden er maar twee bastion-
nen en kruidhuisjes mander gebouwd, en de begroting hiervoor
besteed worden, om de gemeente te beschermen, door de lazaris-
ten op te sluiten!

Om zich een denkbeeld te kunnen vormen, hoedanig het opzigt
over deze inrigting is, stippen wij slechts aan, dat daarover is gesteld
een opzien van f 30, 's maands;

Middelen zijn er genoeg voorhanden, om die ongelukkigen een beter
lot te bezorgen. Bij de weeskamer is een bedrag van een ton gouds
aanwezig, dat daar ongebruikt ter neder ligt, en bestemd is voor een
chineesch hospitaal. Uit die fondsen wordt getrokken de bovenvermelde
subsidie van slechts f 1000 's jaars. — Maar zou de subsidie uit die
fondsen niet aanmerkelijk vermeerderd kunnen worden, zonder daarom
het batig slot te benadeelen.

Men verzekert ons dat er sprake zoude zijn, om voor die gelden een
dink lokaal voor de weeskamer te bouwen, zoodra er maar een geschikt
terrein te vinden is. Wij kunnen echter niet gelooven, dat de Regering
hare goedkeuring zal verleenen of reeds zou hebben verleend, om gel-
den, die tot een liefdadig doel zijn geind en gestort, tot een ander einde
te bezigen.

In der tijd zijn krachtige vertogen der regering aangeboden ter lot-
verbetering der ongelukkigen, en hebben het gevolg gehad, dat na
twee jaren geleden reeds bepaald is, om het etablissement Tawangarie
tot Leprozeengesticht interigten; doch, zoo als gewoonlijk, het moest
daarna door de koker gaan van den waterstaat en het bleef bij het
maken van projecten.

Wij vernemen, dat zich nu iemand heeft voorgedaan om het
etablissement Tawangarie van het Gouvernemen te overteuemen, en daar-
voor in de plaats te geven een gebouw voor Lazaristen in het district
Goenoong Kending.

Indien hierin wordt getreden, zal het nog jaren duren eer dat er
een nieuw gesticht staat.

Wij vertrouwen evenwel, dat de Regering van een eenmaal genomen
besluit niet zal terugkomen, en het belang van zoo vele ongelukkigen
opofferen, aan welke andere belangen ook.

Algemeene gezondheid. Hie mede staat in onmiddelijk verband, hetgeen
wij gezegd hebben omtrent de Hallen of de keuring van het vleesch

en het Leprozen gesticht; ten afzondering van met ongeneeslijke en aan-
stekelijke kwalen, behebt personen.

Doch ook eene der eerste vereischten ter bevordering van de gezond-
heid is: reinheid der wegen, goten, riolen.

De hoo dwegen zijn over het algemeen rein, doch de politie bege-
te zich in de stegen onder anderen, in de Heerensteeg; en, in de wijken
voor arabieren en andere vreemde oosterlingen, zal zij zich van het
tegendel overtuigen.

Goten en Riolen. Geen slechter stelsel bestaat daaromtrent dan te
Soerabaja.

Doch hoe slecht dan ook, zoude er eene groote verbetering aange-
bragt kunnen worden, door eene strikte handhaving der bepaling vervat
in staatsblad 1825 No 7 Art. 24: dat de Rooimeester der goten en rio-
len der stad minstens eenmaal in de maand zal moeten inspecteren,
geassisteerd door den respectiven wijkmeester, en zorgen dat dezelve
door de eigenaren niet alleen in behoorlijke orde, maar ook rein en
zuidelijk worden gehouden.

Wie herinnert zich hier ooit deze bepaling opgevolgd gezien te heb-
ben.

Over het algemeen kan Soerabaja zich, in vergelijking van de twee
andere hoofdplaatsen, leroemen over den goeden staat van deszelfs hoofd-
wegen.

Met de steegen is h t echter anders gesteld; die bevinden sich in
eenen verwaarloosden toestand. Door de voortdurende ophooging der
hoofdwegen, zijn de stegen bij den minsten regen overstroomd, met vuil
overdekt, en in een modderpoel herschapen. Wij hopen dit spoedig
de aandacht van het bestuur moge trekken.

De straatverlichting heeft eene belangrijke verbetering van wege het
civiel bestuur ondergaan; treurig ziet het er echter uit met de verlich-
ting van wege het militair departement.

Wij behoeven slechts te wijzen op de nachtlucht es aan de Simpang-
schen po-rt, voor de hoofdwacht, en op de lantaarns bij de citadel,
welke laatste nooit aangestoken worden, waardoor volagen duisternis
tusschen de sappeurs kazerne en de citadel ontstaat, zoodat het voor den voor-
bijganger gevaarlijk wordt.

Wenschelijk zoude het zijn, dat meer zorg werd gedragen, vooral
in de buurten voor vreemde oosterlingen, dat er geene uitstallingen
plaats grijpen, die den openbaren weg belemmeren; — dat er voor de rij-
tuigen standplaatsen worden voorgeschreven bij publieke aangelegenheden
zoo als vendities, partijen, voornamen receptien, etc en dat de verhuu-
ders van wagens de verplichting wordt opgelegd om hunne rijtuigen te
nummeren, ten einde men, onder welke omstandigheden ook, aanwijzing
kunne doen van het rijtuig dat bij eenige aanklagte of verklaring wordt
bedoeld.

In alle steden van Europa zijn de openbare rijtuigen van een volg-
nummer voorzien.

Eene bijzonder zorg wordt vereischt voor de behoorlijke en onbelem-
merde vaart in de rivieren, en tegen de beschadiging van kanjen en
bruggen.

Veel blijft in dit opzigt te wenschen over.

Vaste leg en losplaatsen voor de prauwen bestaan er niet. —
Zeer dikwijls is de groot rivie: daardoor versperd, en vaartuigen met vast
tuig, wier vaste ankerplaats de reede is, gaan de rivier willekeurig binnen
om daar tot veler ongerief te blijven liggen.

Een hoofdvereischte voor eene onbelemmerde vaart is: dat de stil lig-
gende prauwen, (hieronder niet begrepen die lossen en laden) zoodra
de tambanans, zich allen aan eene kant moeten houden, en wel aan het
oostelijk gedeelte der Kaliemas, daardoor zal het mogelijk zijn om de west
zijde als jaagand te bezigen of de prauwen ongehinderd stroom op- en af-
waarts te stuwten.

Te voorkoming van diefstallen is het noodzakelijk, dat streng verbo-
den werd, dat prauwen 's nachts aan den kant der pakhuizen, die uit-
loopen aan de Kaliemas, stil leggen.

Wij erkennen, dat de politie met het oog op haren grooten werk-
kring, met hare geringe middelen, onnagtig is, om een behoorlijk toezigt
op den riviervaart te kunnen nitoeenen. Hiertoe behooft een af-
zonderlijk personeel, en eigenaardiger onder het opzigt van den
Havenmeester of wel genoemd water-fiscaal, en dan eerst zal er regel
kunnen bestaan, tegen overtredingen van lossing van goederen op ver-
bodene plaatsen, tegen smokkelhandel, misdrijven, en nagegaan kunnen
worden de behoorlijke werking van het nieuwlings uitgevaardigd regle-
ment op de zeepassen.

Schoon al hetgeen boven is opgenoemd eene werkkring daartelt,
bij welken aanhoudende zorg en voortdurende inspanning van krachten
geverderd wordt, en welks goede waarneming aanspraak geeft op de dank-
baarheid der gemeente, is hiermede de lijst der bezigheden en verplig-
tingen van de politie niet afgehandeld.

Wij besluiten echter hiermede en hopen dat ons schrijven, geheel be-
langloos en voortspruitende alleen uit zuet om iets ten algemeene
nutte bij te dragen, de aandacht moge trekken van de gestelde magten,
en aanleiding geven, om daár waar de krachten der politie in de uit-
oefening harer pligten te kort schieten, tot het doen van krachtige
voorstellen bij de regering.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.	Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
April 21 Z. M.			Luit. t/z. R. C. Haas.....	Samarang.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Flag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsche.....	Stad Schiedam.....	F. Wulp.....	Onbepaald.....	Fraser Eaton & Co.
Bemerische.....	Marij.....	Högemann.....	Rotterdam.....	
Nederlandsche.....	Hollandia.....	Wap.....	Onbepaald.....	Mathieu Ebbs Ruijs & Co.
	Jacob.....	Borger.....		
Nederlandsche.....	van der Palm.....	Marcus.....	Ned. via Indramajoe.....	
Nederlandsche.....	Delfshaven.....	Schaap.....	Onbepaald.....	B. Kopersmit & Co.
	Sumatra.....	Grivel.....	China.....	
Nederlandsche.....	Stad Doekum.....	van der Werff.....	Amsterdam.....	
Nederlandsche.....	Weltevreden.....	J. J. Duinker.....	Rotterdam.....	
Nederlandsche.....	Per Aspera Ad Astra.....	Admiraal.....	In reparatie.....	J. F. van Leeuwen & Co.
Engelsche.....	Duchess of Sutherland.....	M. Megget.....	Onbepaald.....	Hill Broekman & Co.
17 April.....	Jhr. Mr. van der Wal van Puttershoek.....	Inname ts.....	Sumanap.....	Schimmelpenninck & Co.
		Twechuijs.....	Onbepaald.....	

Marktprijzen.

SUIKER f 16 1/2.
KOFFIJ.
RIJST (CAROA)
Id. (WITTE)
KOEHUIDEN f picol.
ARAK f logg. f 48.—
OLIE (KLAPPER.)
OLIE (KATJANG.)

KADJANG MATTEN f 9.—
ROTTING f 8 @ f 9.—
WISSELKOKES 101 1/2.

De intekening in Nederland kan geschieden bij L. VAN BARNHES &
Co te Amsterdam en W. J. VAN HAREN NOKAN te Liden.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene ander
teekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk soe'ng door
haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ L. ROY & CO TE SOERABAYA.